

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

MELDINGEN VERTROUWENSINSPECTEURS IN HET ONDERWIJS

SCHOOLJAAR 2020/2021

oktober 2021

Voorwoord

Ondanks alle pogingen om ze tegen te gaan, gebeuren er nog altijd zaken in het onderwijs die schadelijk zijn voor leerlingen en studenten en het leren in de weg staan. Sinds 1987 kan iedereen die zoiets meemaakt of er weet van heeft contact opnemen met de vertrouwensinspecteurs. Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen, maar ook vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteur (VI) raadplegen wanneer zich in of rond de school problemen voordoen op het gebied van:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik (zedemisdrijven)
- psychisch en fysiek geweld
- discriminatie en radicalisering

De vertrouwensinspecteurs zijn er om het verhaal aan te horen en te adviseren over de stappen die gezet kunnen worden. Waar nodig adviseert de vertrouwensinspecteur in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte. Met uitdrukkelijke toestemming van de melder kan de vertrouwensinspectie ook geanonimiseerde signalen (bijvoorbeeld over discriminatie en/of radicalisering) aan de toezichtinspecteurs sturen. Dit gebeurt ook regelmatig. Deze signalen worden betrokken bij de onderzoeken die de toezichtinspecteurs doen bij instellingen en besturen.

Overlegplicht besturen

In bepaalde situaties zijn besturen zelfs verplicht om contact op te nemen met de vertrouwensinspecteurs.

Besturen moeten meldingen van seksueel misbruik onverwijld voorleggen aan de vertrouwensinspecteur (wettelijke overlegplicht), wanneer:

- het gaat om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden;
- de dader een met taken belast persoon (bijvoorbeeld een leraar) van de school of instelling is;
- en het slachtoffer een minderjarige of wilsonbekwame leerling/student van de school of instelling is.

Als de vertrouwensinspecteur vervolgens in het overleg concludeert dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een zedemisdrijf¹, is het bestuur verplicht direct aangifte te doen bij de politie. De vertrouwensinspecteur ziet er op toe dat dit ook daadwerkelijk gebeurt.

Natuurlijk zal de vertrouwensinspecteur ook in deze situaties het bestuur op andere terreinen blijven adviseren, bijvoorbeeld over de communicatie.

¹ Door een met taken belast persoon jegens een minderjarige leerling van de school.

INHOUD

Voorwoord 2
Samenvatting 4

- 1 Opvallende trends 5**
- 2 Totaal aantal meldingen bij de vertrouwensinspecteurs over de afgelopen drie schooljaren 6**
 - 2.1 Ontwikkeling ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag: verdere toename van het percentage, waarbij de beklagde een met taken belast persoon is 7
 - 2.2 Bij de meldingen fysiek geweld en discriminatie valt het aandeel van leerlingen tot 13 jaar op 8
- 3 Meldingen over het primair onderwijs 11**
 - 3.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het primair onderwijs 12
 - 3.2 Andere vormen van geweld in het primair onderwijs 13
- 4 Meldingen over het voortgezet onderwijs 15**
 - 4.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het voortgezet onderwijs 16
 - 4.2 Andere vormen van geweld in het voortgezet onderwijs 18
- 5 Meldingen over het (voortgezet) speciaal onderwijs 20**
 - 5.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het (voortgezet) speciaal onderwijs 21
 - 5.2 Andere vormen van geweld in het (voortgezet) speciaal onderwijs 22
- 6 Meldingen over het middelbaar beroepsonderwijs 24**
 - 6.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het middelbaar beroepsonderwijs 25
 - 6.2 Andere vormen van geweld in het middelbaar beroepsonderwijs 26
- 7 Meldingen over het hoger onderwijs 28**
 - 7.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het hoger onderwijs 29
 - 7.2 Andere vormen van geweld in het hoger onderwijs 30
- 8 Specifieke situatie door sluiting wegens coronapandemie 32**
- 9 Meld-, overleg- en aangifteplicht 33**

Samenvatting

Ieder jaar brengt de inspectie een overzicht uit over de aantallen meldingen bij de vertrouwensinspecteurs en de trends die er uit af te leiden zijn. In het schooljaar 2020/2021 zijn de scholen en onderwijsinstellingen deels gesloten geweest door de coronapandemie. Een vergelijking met eerdere schooljaren is daardoor niet te maken.

Aantallen meldingen

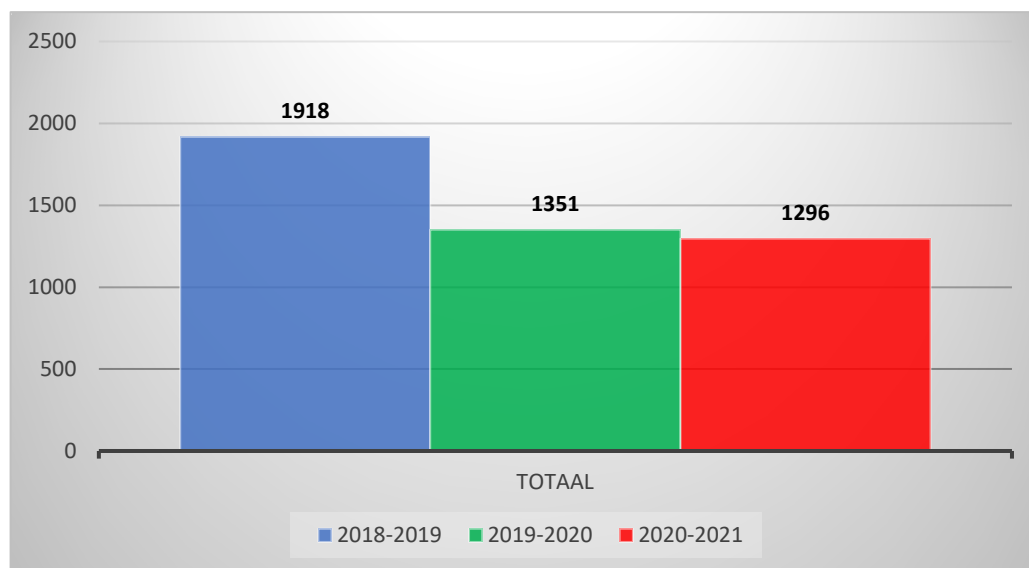
In deze rapportage staan de aantallen meldingen en trends centraal. In het schooljaar 2020/2021 zijn er 1296 meldingen op het meldpunt van de vertrouwensinspecteurs binnen gekomen. Dit zijn er minder dan 2019/2020. De schooljaren zijn echter moeilijk vergelijkbaar, omdat de scholen in het schooljaar 2020/2021 langer gesloten waren dan in het vorige schooljaar in verband met de coronapandemie. In 543 gevallen ging het over psychisch geweld, in 379 van de gevallen om fysiek geweld, in 176 gevallen over seksuele intimidatie en in 91 gevallen om seksueel misbruik. Het aantal meldingen over discriminatie en radicalisering bedraagt respectievelijk 63 en 11 meldingen. Ook zijn er dit schooljaar 33 meldingen binnen gekomen die geen directe relatie met de aandachtgebieden van de vertrouwensinspectie hebben.

1 Opvallende trends

- Steeds vaker gaan meldingen *seksuele intimidatie* en *seksueel misbruik* over met taken belaste personen richting minderjarige leerlingen of studenten. Deze ontwikkeling is al enkele jaren zichtbaar.
 - In 74 procent van het aantal meldingen seksueel misbruik (67 van de 91 meldingen) is de betrokkene een met taken belast persoon. In 2018/2019 betrof dit de helft van het aantal meldingen en in 2019/2020 was dit 68 procent.
 - In de categorie seksuele intimidatie is in 53 procent van het aantal meldingen (93 van de 176 meldingen) de beklagde een met taken belast persoon, zoals een leerkracht of een lid van het niet-onderwijzend personeel. In schooljaar 2018/2019 was dit 54 procent en in 2019/2020 was dit 63 procent.
- In 76 procent van het aantal meldingen waarbij de betrokkene een met taken belast persoon betrof, heeft de vertrouwensinspectie de melder verwezen naar de zedenpolitie om een melding of aangifte te doen. In de andere gevallen is dat niet gebeurd, of omdat er in het overleg tussen het bevoegd gezag en de vertrouwensinspectie geen redelijk vermoeden van een strafbaar feit kon worden vastgesteld of omdat de wettelijke verplichting niet gold voor de melder (ouders, andere familieleden, hulpverleners et cetera). De vertrouwensinspectie adviseert burgers tevens een adviesgesprek aan te gaan met de zedenpolitie.
- Opvallend het hoge aantal meldingen waarbij leerlingen, uit het primair onderwijs, onder de 13 jaar zijn betrokken. Dit geldt met name voor meldingen over fysiek geweld en discriminatie. In 68 procent van de meldingen gaat het om deze leeftijdscategorie. Deze ontwikkeling was vorig schooljaar ook te zien.
- Voor de sector hoger onderwijs heeft de vertrouwensinspectie 28 meldingen geregistreerd. Dit is significant meer dan in voorliggende schooljaren. In 2019/2020 waren het 8 meldingen en in 2018/2019 werden er 10 meldingen voor deze sector geregistreerd.

2 Totaal aantal meldingen bij de vertrouwensinspecteurs over de afgelopen drie schooljaren

Figuur 2.1 Totaal aantal meldingen VI

Tabel 2.1 Totaal aantal meldingen VI

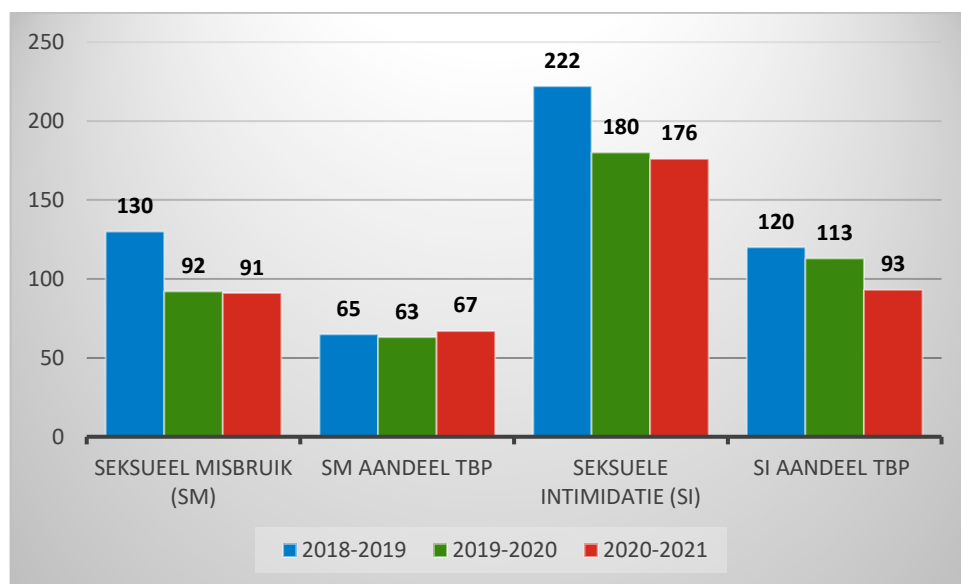
Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	1981 meldingen
2019/2020	1351 meldingen
2020/2021	1296 meldingen

Toelichting:

Het totaal aantal meldingen is in schooljaar 2020/2021 lager dan in eerdere jaren. Dit is deels verklaarbaar door de tijdelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

2.1 Ontwikkeling ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag: verdere toename van het percentage, waarbij de beklagde een met taken belast persoon is

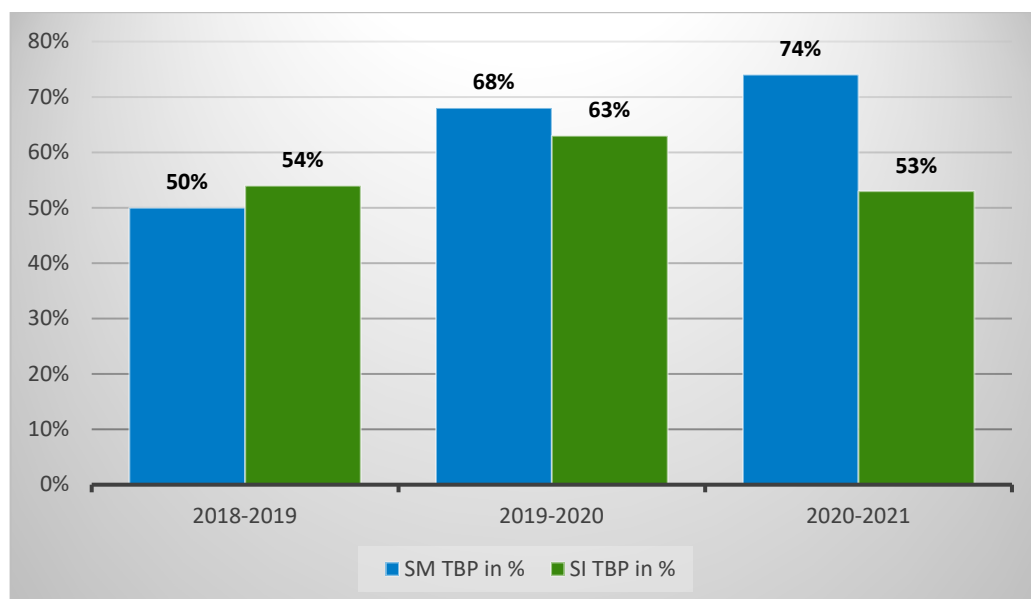
Figuur 2.2 Totaal aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP onderwijs

Tabel 2.2 Totaal aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP onderwijs

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	130	65	222	120
2019/2020	92	63	180	113
2020/2021	91	67	176	93

Figuur 2.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages totaal

Tabel 2.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages totaal

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	50 procent	54 procent
2019/2020	68 procent	63 procent
2020/2021	74 procent	53 procent

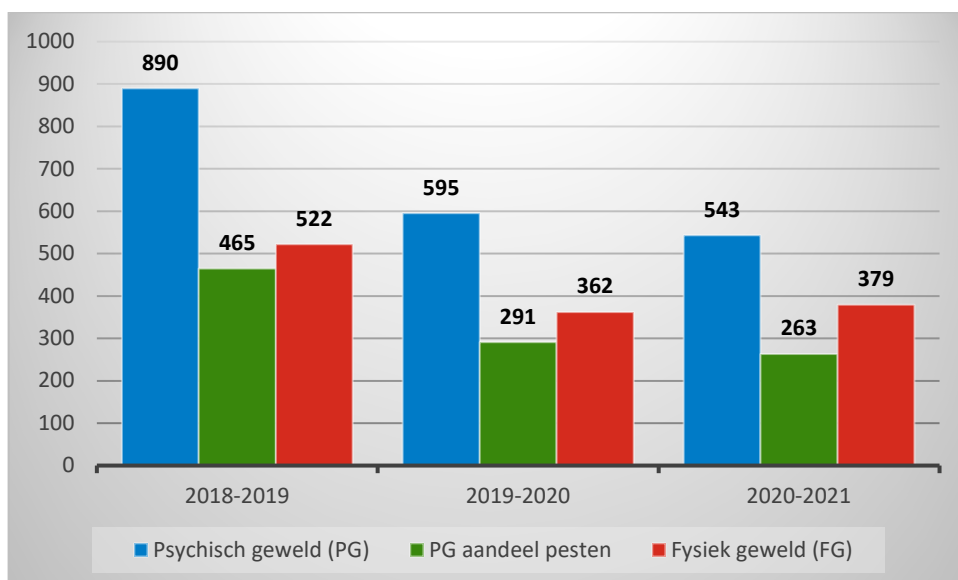
Toelichting:

Het totaal aantal meldingen *seksueel misbruik* in het afgelopen schooljaar ligt op het niveau van het vorige schooljaar. Echter het percentage met taken belaste personen die in deze categorie meldingen als beklaagde is aangemerkt, is toegenomen (+ 6 procentpunt). Het gaat vooral om meldingen die betrekking hebben op aanranding, ontucht met misbruik gezag en ongewenste relatie tussen leraar-leerling.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is dit schooljaar lager dan in schooljaar 2019/2020. Het percentage waarbij met taken belaste personen betrokken zijn, is ook lager dan het aandeel dat vorig jaar is geconstateerd (- 10 procentpunt). Het gaat dan met name over ongewenste hinderlijke aanrakingen, grensoverschrijdend gedrag, ongewenst gedrag via sociale media en aanranding.

2.2 Bij de meldingen fysiek geweld en discriminatie valt het aandeel van leerlingen tot 13 jaar op

Figuur 2.4 Totaal aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld onderwijs

Tabel 2.4 Totaal aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld onderwijs

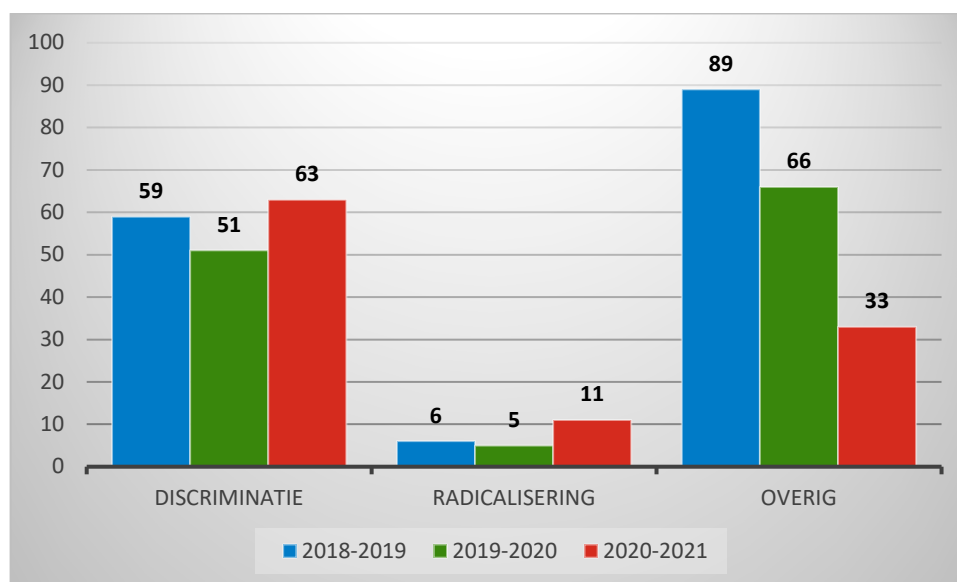
Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	890	465	522
2019/2020	595	291	362
2020/2021	543	263	379

Toelichting:

Het aantal meldingen over *psychisch geweld* is lager dan voorgaande jaren. Dit kan mogelijk worden verklaard door de gedeeltelijke schoolsluiting. Het percentage meldingen dat over pesten gaat, ten opzichte van het totaal aantal meldingen psychisch geweld is vergelijkbaar met vorig schooljaar met ongeveer 49 procent (263 van 543 meldingen). Het gaat hier naast pesten vooral om dreiging (al dan niet met fysiek geweld) en ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag/belediging.

Het aantal meldingen over *fysiek geweld* is dit schooljaar hoger (+ 17 meldingen), wat gezien de gedeeltelijke schoolsluiting opvallend is. In 68 procent van de meldingen gaat het ook dit schooljaar over fysiek geweld tussen leerlingen beneden de 13 jaar. Dit is een fikse stijging ten opzichte van 2018/2019, toen het aandeel van deze leeftijdsgroep nog maar een kwart van het aantal meldingen betrof. De meeste meldingen gaan over mishandeling, ongewenste hinderlijke aanrakingen (trekken en duwen) en dreiging met fysiek geweld.

Figuur 2.5 Totaal aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig in onderwijs

Tabel 2.5 Totaal aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig in onderwijs

Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	59	6	89
2019/2020	51	5	66
2020/2021	63	11	33

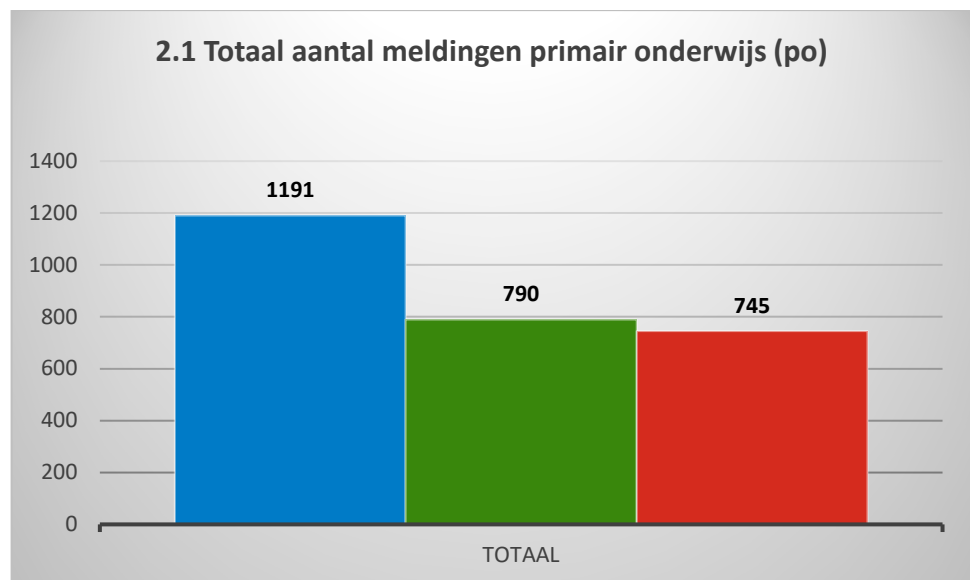
Toelichting:

Het aantal meldingen over *discriminatie* en *radicalisering* is hoger dan de twee voorgaande schooljaren. In 68 procent van de meldingen discriminatie gaat het over discriminatie op grond van afkomst. De andere meldingen betreffen

discriminatie op grond van geloof, sekse of geaardheid. Het afgelopen schooljaar zijn 11 meldingen over radicalisering binnengekomen. Dit is meer dan een verdubbeling van het aantal meldingen over radicalisering van vorig jaar. Veruit de meeste meldingen (meer dan 80 procent) hebben betrekking op radicaliserende leerlingen.

3 Meldingen over het primair onderwijs

Figuur 3.1 Totaal aantal meldingen primair onderwijs (PO)

Tabel 3.1 Totaal aantal meldingen primair onderwijs (PO)

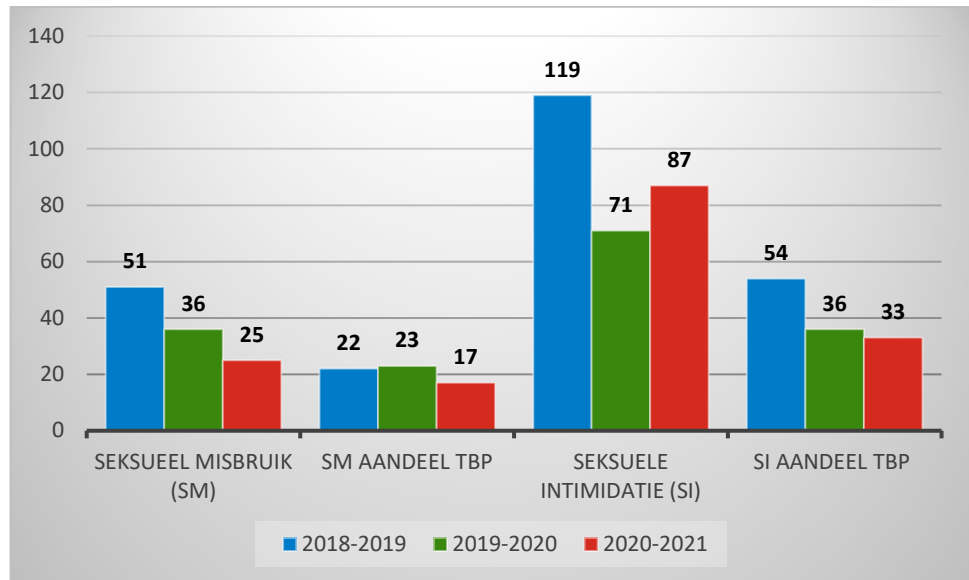
Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	1191 meldingen
2019/2020	790 meldingen
2020/2021	745 meldingen

Toelichting:

Het totaal aantal meldingen over de sector primair onderwijs (po) is in schooljaar 2020/2021 lager dan het vorige schooljaar. Dit is mogelijk verklaarbaar door de tijdelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

3.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het primair onderwijs

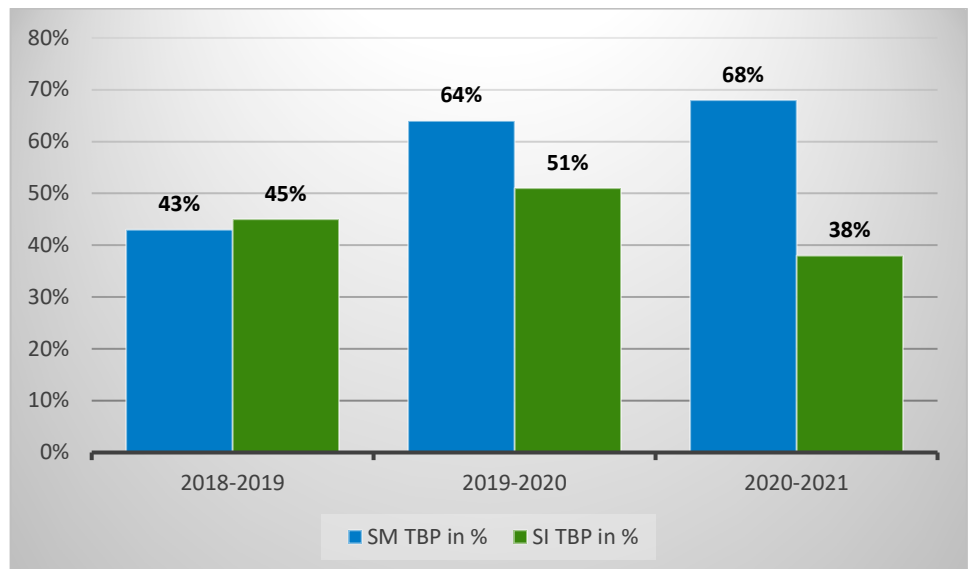
Figuur 3.2 Aantal meldingen seksueel geweld primair onderwijs (po)

Tabel 3.2 Aantal meldingen seksueel geweld primair onderwijs (po)

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	51	22	119	54
2019/2020	36	23	71	36
2020/2021	25	17	87	33

Figuur 3.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages po

Tabel 3.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages po

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	43 procent	45 procent
2019/2020	64 procent	51 procent
2020/2021	68 procent	38 procent

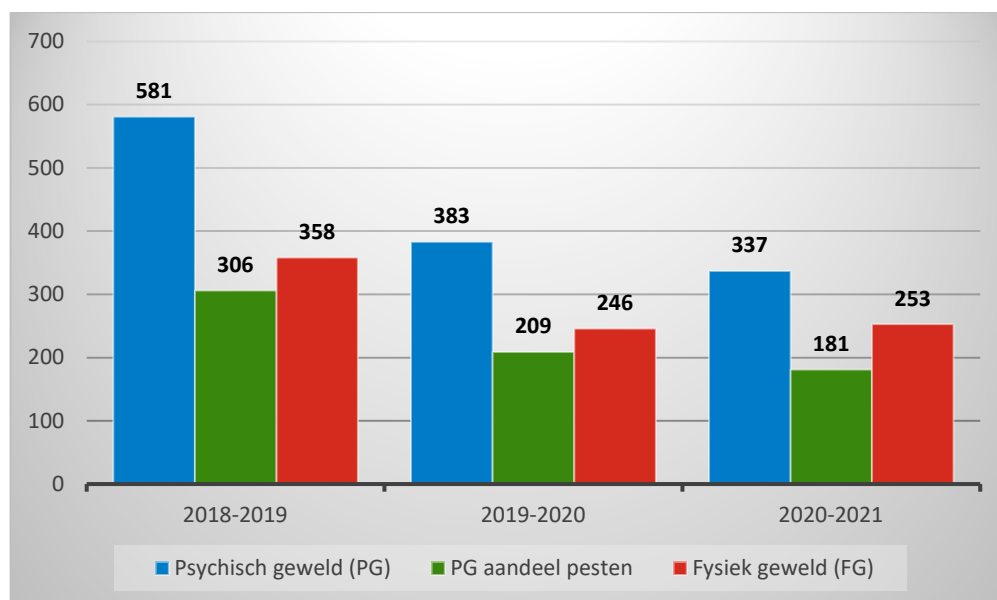
Toelichting:

Het aantal meldingen *seksueel misbruik* is ten opzichte van de vorige twee schooljaren lager. Bij deze meldingen is de beklagde in ongeveer 68 procent een met taken belast persoon (TBP). Dit is een toename van zo'n 4 procentpunt ten opzichte van schooljaar 2019/2020. Binnen de categorie *seksueel misbruik* gaan de meeste meldingen over ongewenste hinderlijke aanrakingen, kinderpornografie en ongewenste relatie leraar-leerling.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is in tegenstelling tot het aantal meldingen van seksueel misbruik hoger dan schooljaar 2019/2020. Echter, het aandeel met taken belaste personen die als beklagde is aangemerkt is lager dan voorliggende jaren (- 13 procentpunt ten opzichte van 2019/2020). Binnen de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over ongewenste hinderlijke aanrakingen, gevolgd door andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Het gaat hier ook over grensoverschrijdend (seksueel) gedrag tussen (jonge) kinderen onderling in of rond de school.

3.2 Andere vormen van geweld in het primair onderwijs

Figuur 3.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld po

Tabel 3.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld po

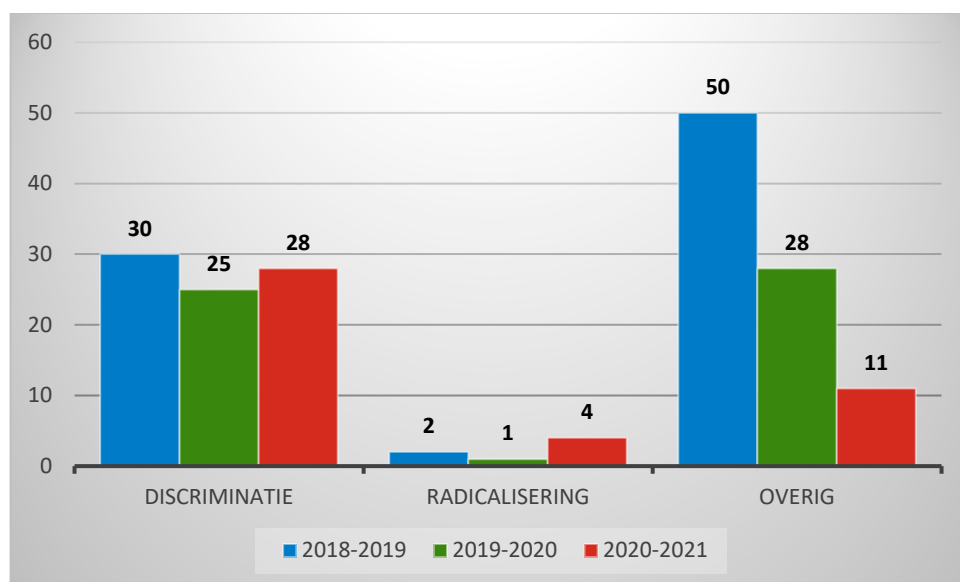
Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	581	306	358
2019/2020	383	209	246
2020/2021	337	246	253

Toelichting:

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan vorig schooljaar. In 73 procent van de meldingen betreft het een vorm van pesten; dit aandeel blijft onverminderd hoog. Gevolgd door dreiging (met fysiek geweld) en ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag.

Het aantal meldingen *fysiek geweld* is hoger dan schooljaar 2019/2020. Het aandeel van primair onderwijs ten opzichte van het totaal aantal meldingen die de vertrouwensinspecteurs afgelopen jaar hebben geregistreerd onder fysiek geweld is erg hoog (253 meldingen voor de sector primair onderwijs ten opzichte van 379 meldingen fysiek geweld over alle sectoren). Evenals vorig jaar gaan binnen deze categorie de meeste meldingen over (ernstige) vormen van mishandeling, zoals vechtpartijen al dan niet met letsel tot gevolg en ongewenste hinderlijke aanrakingen (duwen en trekken). Vaak gaat er een periode van pesten vooraf aan het fysiek geweld.

Figuur 3.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig po

Tabel 3.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig po

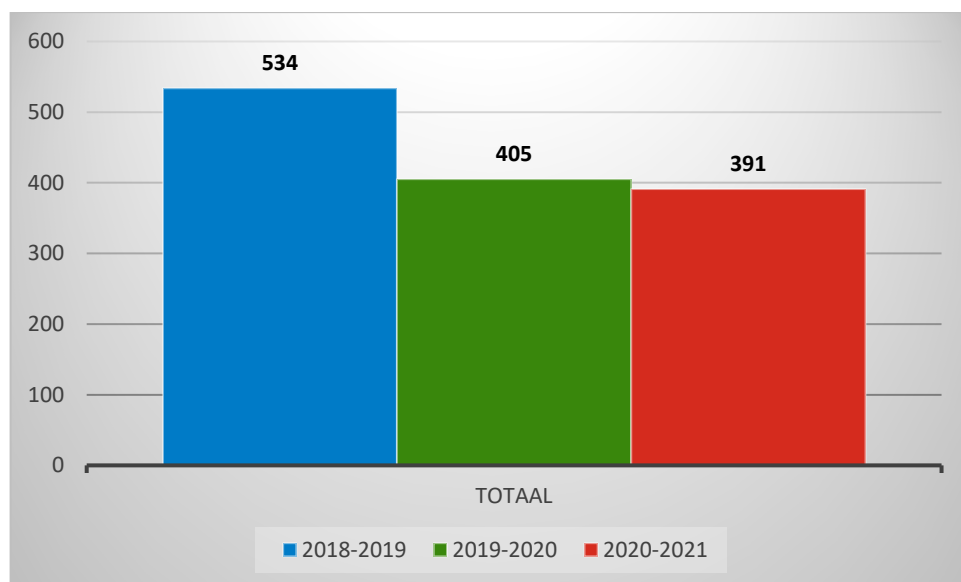
Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	30	2	50
2019/2020	25	1	28
2020/2021	28	4	11

Toelichting:

Tot slot valt het op dat het aantal meldingen *discriminatie* in het primair onderwijs iets hoger is dan vorig schooljaar. Net als in voorgaande schooljaren gaan deze meldingen over discriminatie op grond van afkomst. Ook is het aantal meldingen over radicalisering hoger dan de twee voorgaande schooljaren. Het gaat hierbij voornamelijk om het radicaliseren van een leerling.

4 Meldingen over het voortgezet onderwijs

Figuur 4.1 Totaal aantal meldingen voortgezet onderwijs (vo)

Tabel 4.1 Totaal aantal meldingen voortgezet onderwijs (vo)

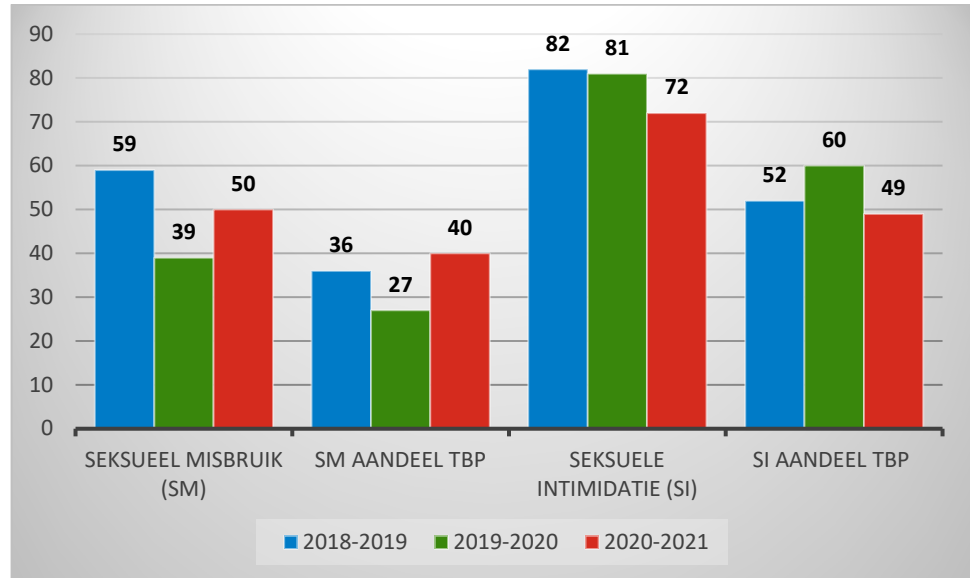
Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	534 meldingen
2019/2020	405 meldingen
2020/2021	391 meldingen

Toelichting:

Het totaal aantal meldingen over de sector voortgezet onderwijs (vo) is in schooljaar 2020/2021 lager dan het voorgaande schooljaar. Dit is mogelijk verklaarbaar door de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

4.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het voortgezet onderwijs

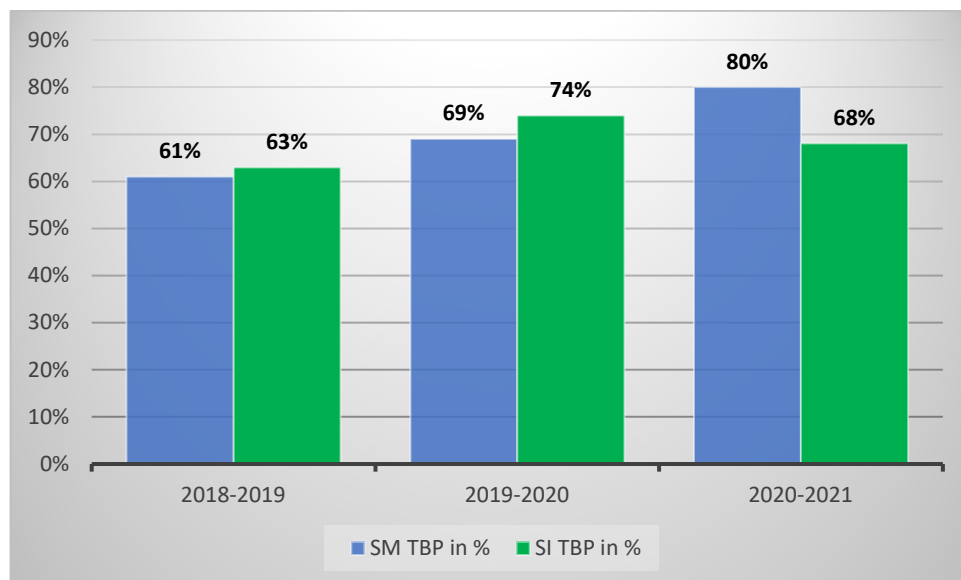
Figuur 4.2 Aantal meldingen seksueel geweld vo

Tabel 4.2 Aantal meldingen seksueel geweld vo

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	59	36	82	52
2019/2020	39	27	81	60
2020/2021	50	40	72	49

Figuur 4.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages vo

Tabel 4.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages vo

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	61 procent	63 procent
2019/2020	69 procent	74 procent
2020/2021	80 procent	68 procent

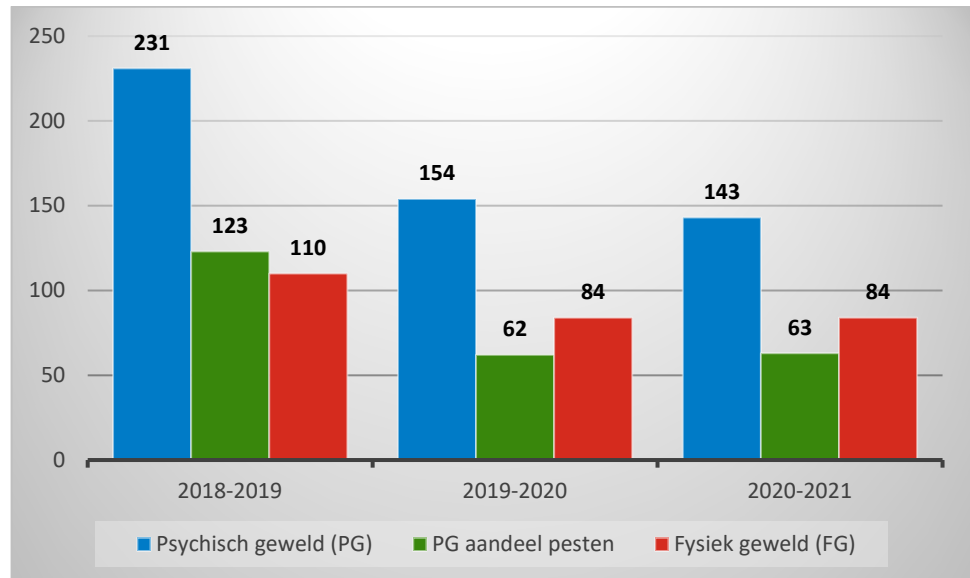
Toelichting:

Het aantal meldingen *seksueel misbruik* over het vo is hoger dan in schooljaar 2019/2020. Het percentage met taken belaste personen (TBP), zoals leerkrachten en/of onderwijsondersteunend personeel, die in deze meldingen als beklagden worden aangemerkt is ook hoger dan voorliggende jaren (80 procent). Dit is een toename van 11 procentpunt ten opzichte van 2019/2020 en zelfs een toename van 19 procentpunt ten opzichte van schooljaar 2018/2019. Bij *seksueel misbruik* gaan ongeveer een op de vijf meldingen over een ongewenste relatie tussen leraar en leerling, gevolgd door ontucht door misbruik van gezag en aanranding.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is lager dan schooljaar 2019/2020. Het percentage met taken belaste personen die als beklagde is aangemerkt is lager dan schooljaar 2019/2020, maar hoger dan in 2018/2019. Bij de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over ongewenste hinderlijke aanrakingen, grensoverschrijdend gedrag en ongewenst gedrag via sociale media.

4.2 Andere vormen van geweld in het voortgezet onderwijs

Figuur 4.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld vo

Tabel 4.4. Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld VO

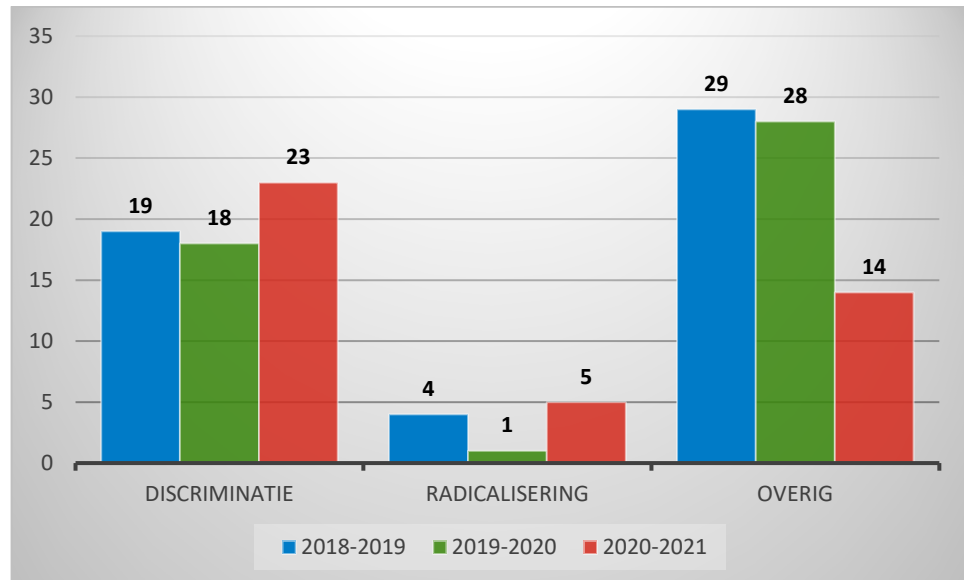
Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	231	123	110
2019/2020	154	62	84
2020/2021	143	63	84

Toelichting:

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is net als vorig schooljaar lager dan de twee voorgaande leerjaren. Het aandeel van meldingen rond pesten in relatie tot het totaal aantal meldingen van *psychisch geweld* is iets toegenomen. In 2019/2020 was dit 40 procent en is nu opgelopen tot 44 procent. Dit percentage was in 2018/2019 nog 53 procent. Na pesten wordt relatief vaak een melding geregistreerd over leerlingen die dreiging (met fysiek geweld) of ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag ervaren.

Het aantal meldingen binnen de categorie *fysiek geweld* is gelijk gebleven ten opzichte van vorig schooljaar. In deze categorie gaan de meeste meldingen over (soms ernstige) mishandeling. Gevolgd door dreiging met fysiek geweld en ongewenste hinderlijke aanrakingen (duwen en trekken).

Figuur 4.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig vo

Tabel 4.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig vo

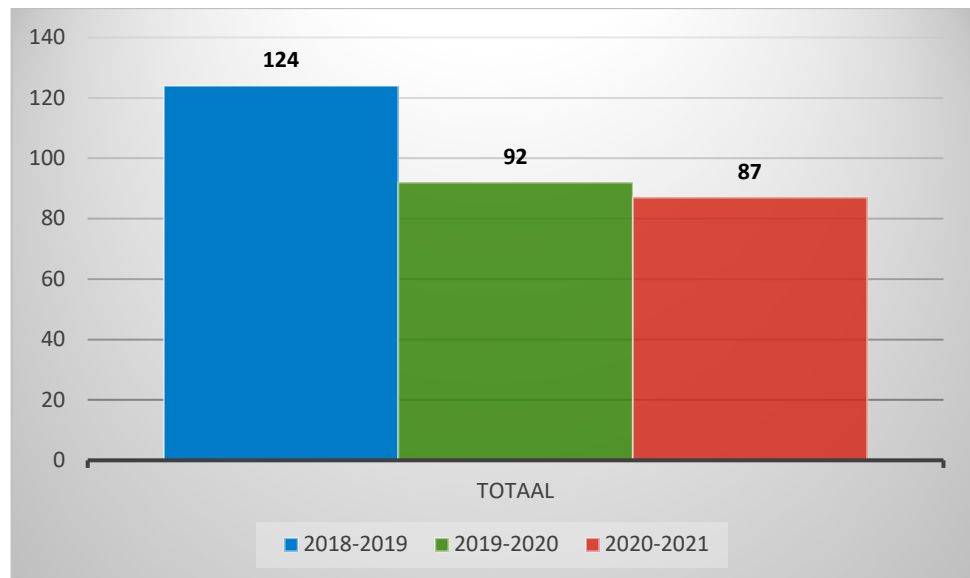
Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	19	4	29
2019/2020	18	1	28
2020/2021	23	5	14

Toelichting:

Het aantal meldingen *discriminatie* is hoger (+ 5 meldingen) dan vorig schooljaar, wat opvallend is gezien de gedeeltelijke schoolsluiting. Net als voorgaande jaren gaan de meeste meldingen over *discriminatie* op grond van afkomst. Ook over *radicalisering* heeft de vertrouwensinspectie meer meldingen dan vorig schooljaar ontvangen. De meeste meldingen gaan over een leerling die radicaliseert.

5 Meldingen over het (voortgezet) speciaal onderwijs

Figuur 5.1 Aantal meldingen (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so

Tabel 5.1 Aantal meldingen (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so

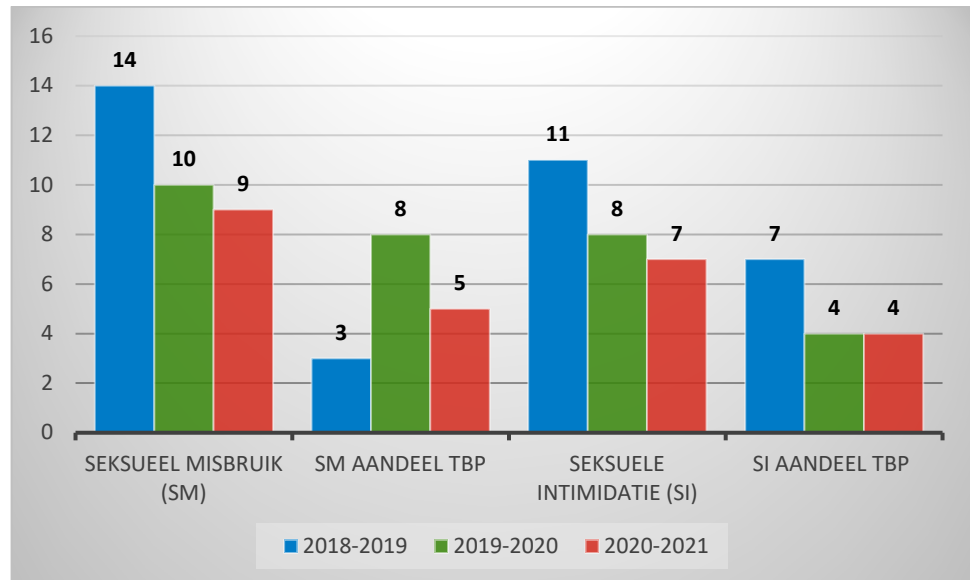
Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	124 meldingen
2019/2020	92 meldingen
2020/2021	87 meldingen

Toelichting:

Het totaal aantal meldingen over de sector (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) is afgenomen (- 5 meldingen). Dit is mogelijk verklaarbaar door de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

5.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het (voortgezet) speciaal onderwijs

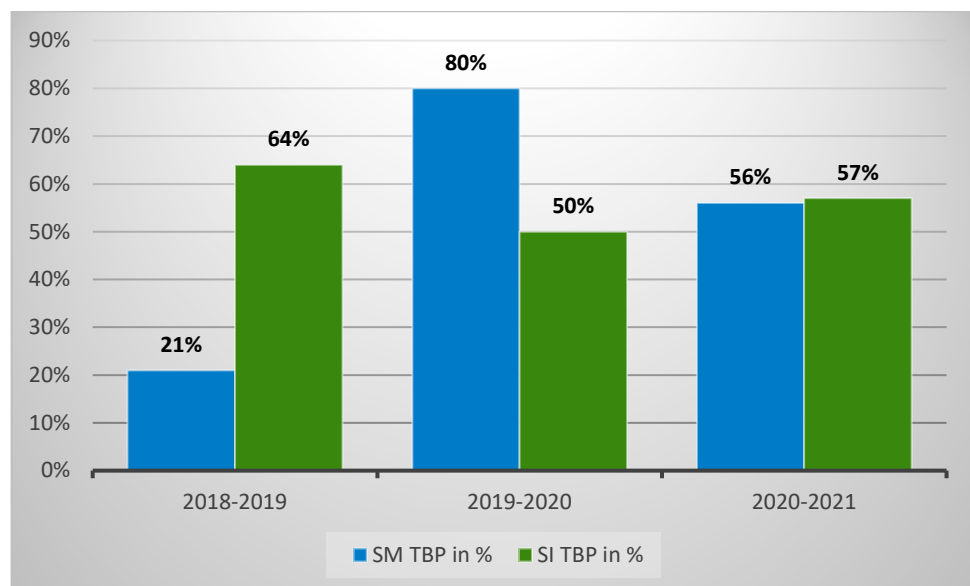
Figuur 5.2 Aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP (v)so

Tabel 5.2 Aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP (v)so

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	14	3	11	7
2019/2020	10	8	8	4
2020/2021	9	5	7	4

Figuur 5.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages (v)so

Tabel 5.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages (v)so

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	21 procent	64 procent
2019/2020	80 procent	50 procent
2020/2021	56 procent	57 procent

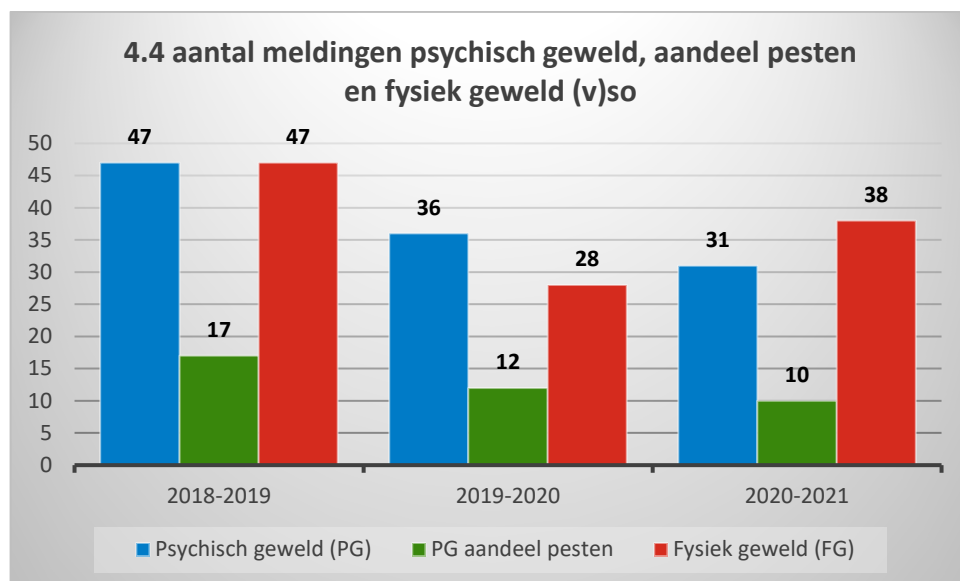
Toelichting:

Bij *seksueel misbruik* is het aantal meldingen voor het (v)so iets lager. Ook het aantal met taken belaste personen (TBP) die als beklagde is aangemerkt in deze dossiers is lager dan vorig schooljaar (-24 procentpunt). In de categorie *seksueel misbruik* gaan de meeste meldingen over aanranding, gemeenschap met een vrouw jonger dan 16 en ongewenste relatie leraar-leerling.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is lager. Het percentage meldingen waarbij de beklagde een met taken belast persoon is, neemt iets toe naar 57 procent (+ 7 procentpunt ten opzichte van 2019/2020). Bij de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over aanranding, gevolgd door ongewenste hinderlijke aanrakingen.

5.2 Andere vormen van geweld in het (voortgezet) speciaal onderwijs

Figuur 5.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld (v)so

Tabel 5.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld (v)so

Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	47	17	47
2019/2020	36	12	28
2020/2021	31	10	38

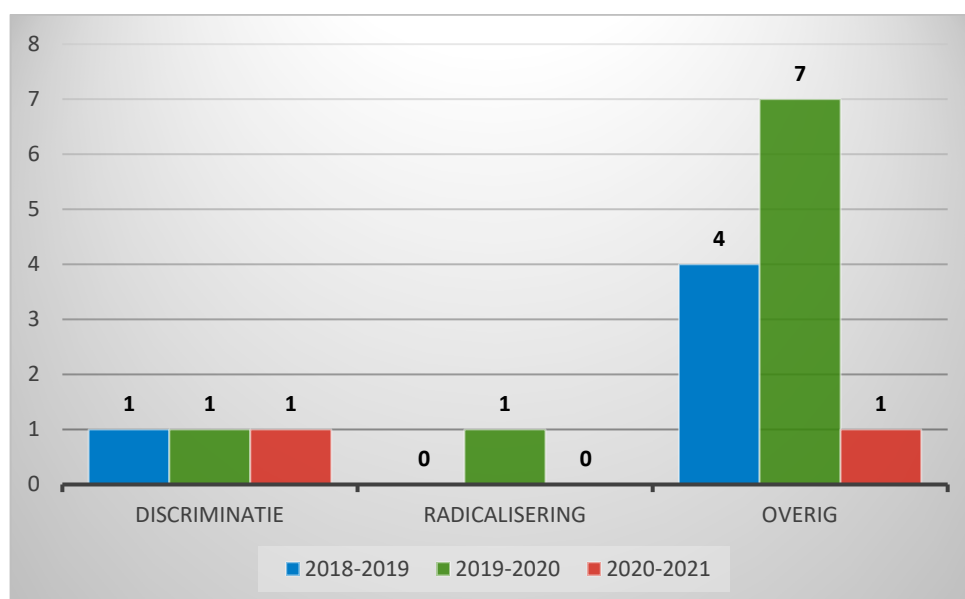
Toelichting:

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan in schooljaar 2020/2021. Er zijn 5 minder meldingen ten opzichte van 2019/2020 en zelfs 16 minder dan in 2018/2019. Opvallend is dat de meeste meldingen gaan over vormen van ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag en daarna pesten. Pesten kende jarenlang

de meeste meldingen binnen de categorie *psychisch geweld*. Na pesten worden relatief vaak meldingen geregistreerd over leerlingen die dreiging ervaren.

Het aantal meldingen *fysiek geweld* is, in tegenstelling tot *psychisch geweld*, hoger in schooljaar 2020/2021 (+10 meldingen), maar is lager van in 2018/2019 (- 9 meldingen). De meeste meldingen gaan over (ernstige) mishandeling, gevolgd door letsel door schuld. Verder zijn er relatief veel meldingen over geduw en getrek tussen leerlingen.

Figuur 5.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig (v)so

Tabel 5.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig (v)so

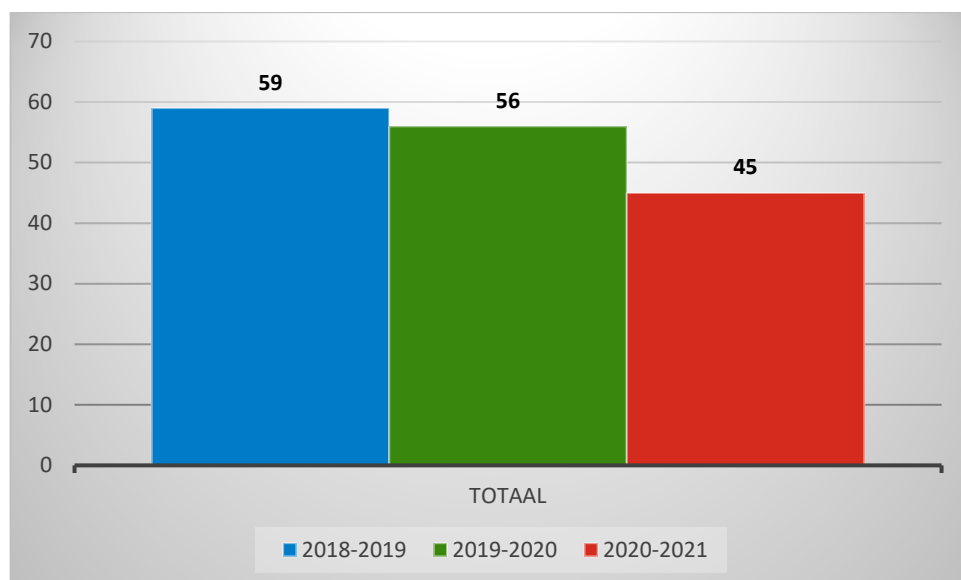
Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	1	0	4
2019/2020	1	1	7
2020/2021	1	0	1

Toelichting:

Het aantal meldingen *discriminatie* is zeer beperkt: al drie jaar op rij is er voor de sector (v)so 1 geregistreerd.

6 Meldingen over het middelbaar beroepsonderwijs

Figuur 6.1 Totaal aantal meldingen middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Tabel 6.1 Totaal aantal meldingen middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

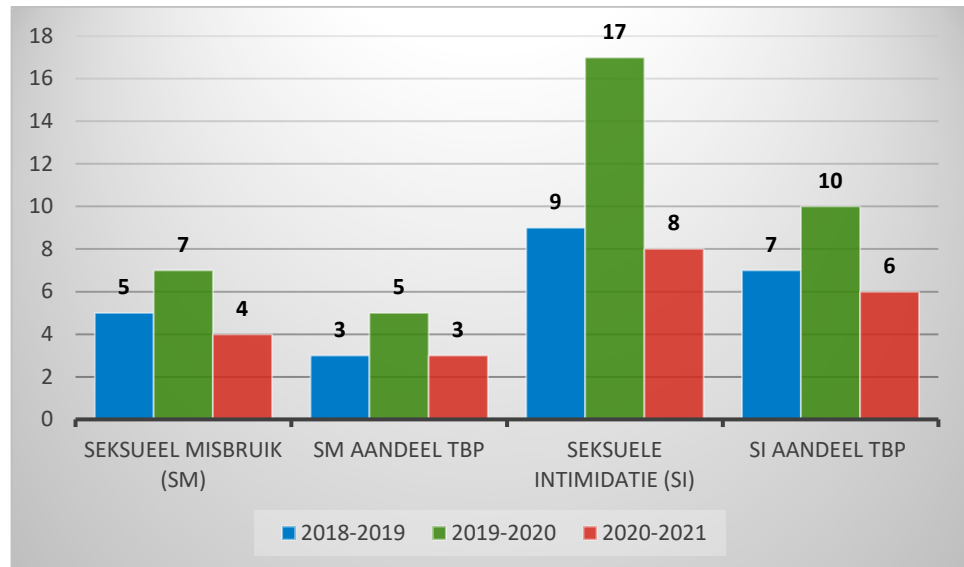
Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	59 meldingen
2019/2020	56 meldingen
2020/2021	45 meldingen

Toelichting:

Over het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zijn over 2020/2021 minder meldingen dan in de twee voorgaande schooljaren binnengekomen. Ten opzichte van 2019/2020 zijn er 11 minder meldingen voor deze sector geregistreerd. Dit is mogelijk verklaarbaar door de schoolsluiting door de coronapandemie.

6.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het middelbaar beroepsonderwijs

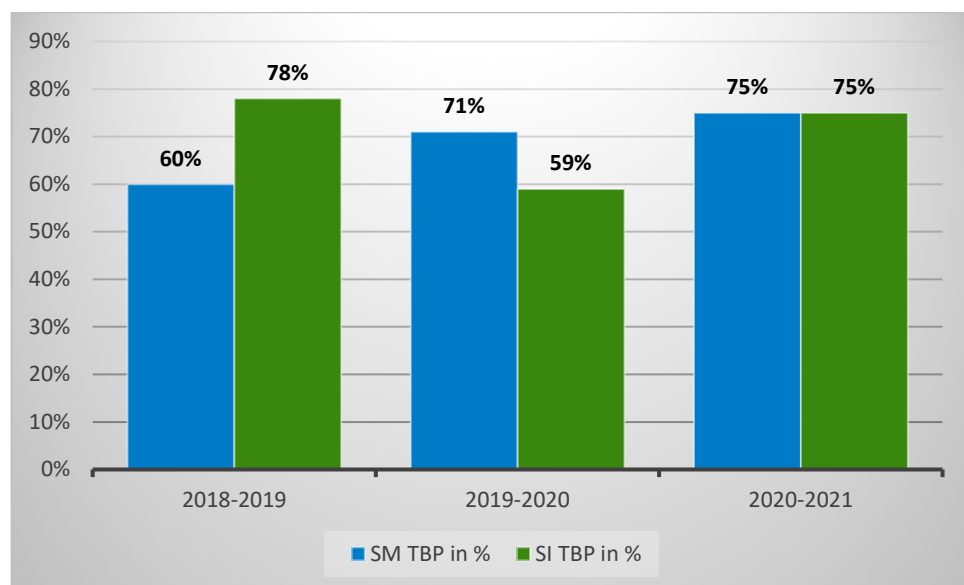
Figuur 6.2 meldingen seksueel geweld, aandeel TBP mbo

Tabel 6.2 meldingen seksueel geweld, aandeel TBP mbo

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	5	3	9	7
2019/2020	7	5	17	10
2020/2021	4	3	8	6

Figuur 6.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages mbo

Tabel 6.3 Aandeel TBP in percentages mbo

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	60 procent	78 procent
2019/2020	71 procent	59 procent
2020/2021	75 procent	75 procent

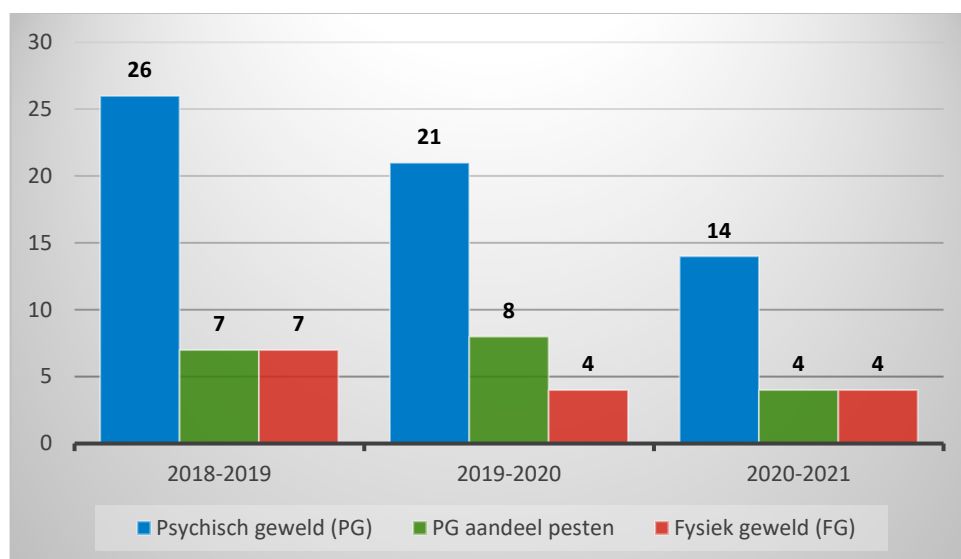
Toelichting:

Bij *seksueel misbruik* in het mbo is het aantal meldingen lager dan de twee voorgaande schooljaren. Maar het aandeel van met taken belaste personen (TBP) die in deze meldingen als beklagde wordt aangemerkt is toegenomen: in 3 van de 4 meldingen is hier sprake van. In deze categorie zijn verschillende type meldingen ontvangen. De onderliggende subcategorieën zijn aanranding, verkrachting, uitlokken van een minderjarige tot ontucht en ongewenste relatie leraar-student.

Het aantal meldingen in de categorie *seksuele intimidatie* is eveneens lager dan de voorliggende schooljaren. Het aantal met taken belaste personen die als beklagden van seksuele intimidatie worden aangemerkt is procentueel toegenomen ten opzichte van schooljaar 2019/2020 (+ 16 procentpunt) en is daarmee hoog. De meldingen gingen over aanranding, grensoverschrijdend gedrag, ongewenst hinderlijke aanrakingen, ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag, ongewenst gedrag op sociale media en schadelijke vertoning (een afbeelding tonen, verstrekken, aanbieden waarvan de inhoud schadelijk is voor personen beneden de leeftijd van zestien jaar).

6.2 Andere vormen van geweld in het middelbaar beroepsonderwijs

Figuur 6.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld mbo

Tabel 6.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld mbo

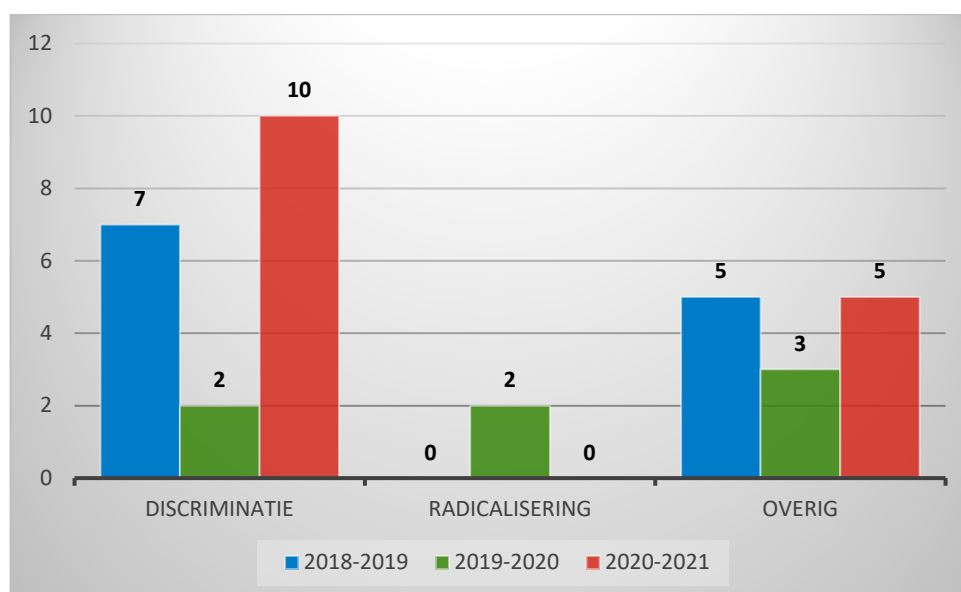
Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	26	7	7
2019/2020	21	8	4
2020/2021	14	4	4

Toelichting:

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan in de vorige twee schooljaren. Het aandeel van de meldingen over pesten is ongeveer 30 procent (4 van de 14 meldingen). Na pesten worden er relatief vaak meldingen over intimidatie op de werkvloer geregistreerd, deze meldingen komen van werknemers. Verder zijn er relatief veel meldingen die gaan over ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag.

Het aantal meldingen binnen de categorie *fysiek geweld* is gelijk gebleven ten opzichte van 2019/2020. De opvallendste meldingen in deze categorie gaan over (soms ernstige) mishandeling en letsel door schuld.

Figuur 6.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig mbo

Tabel 6.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig mbo

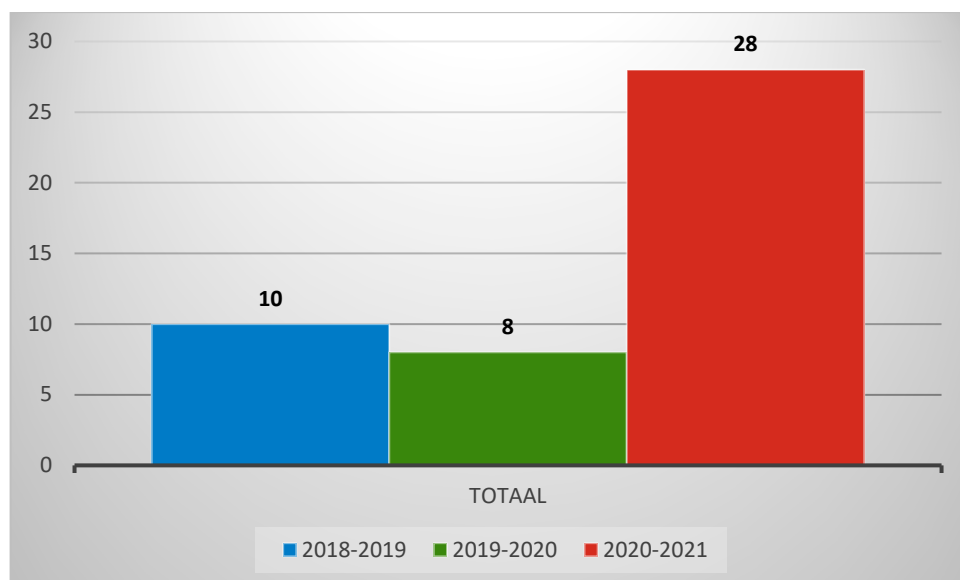
Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	7	0	5
2019/2020	2	2	3
2020/2021	10	0	5

Toelichting:

Het aantal meldingen *discriminatie* is hoger (+ 8 meldingen) dan vorig schooljaar. Net als voorgaande jaren gaan de meeste meldingen over *discriminatie* op grond van afkomst, gevolgd door geloof.

7 Meldingen over het hoger onderwijs

Figuur 7.1 Totaal aantal meldingen hoger onderwijs (ho)

Tabel 7.1 Totaal aantal meldingen hoger onderwijs (ho)

Schooljaar	Aantal meldingen
2018/2019	10 meldingen
2019/2020	8 meldingen
2020/2021	28 meldingen

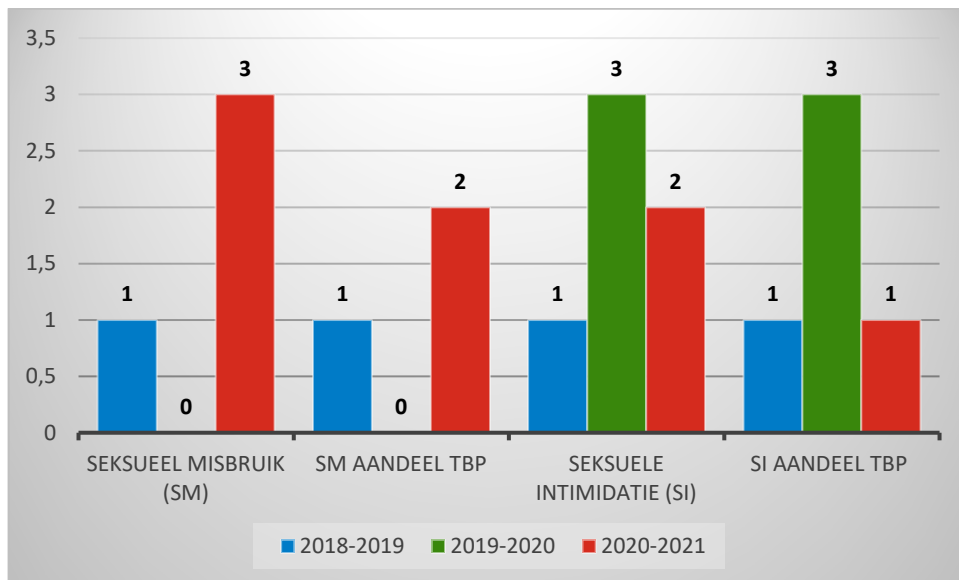
Toelichting:

De vertrouwensinspecteurs ontvangen ook meldingen uit de sector hoger onderwijs (ho). In het afgelopen schooljaar zijn er veel meer meldingen bij de vertrouwensinspectie binnengekomen. Ten opzichte van schooljaar 2019/2020 zijn er 20 meldingen meer binnengekomen. Opvallend omdat het hoger onderwijs het gehele collegejaar gesloten is geweest voor fysiek onderwijs in verband met de coronapandemie. Het ging in voorliggende jaren in verhouding tot de andere sectoren om een gering aantal meldingen vanwege de meerderjarigheid van de studenten.

Anders dan verwacht mocht worden op basis van de publiciteit ging maar een klein deel van de meldingen over het kunstonderwijs. De meeste meldingen over het kunstonderwijs zijn namelijk direct bij de toezichtsector van de inspectie gedaan.

7.1 Seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het hoger onderwijs

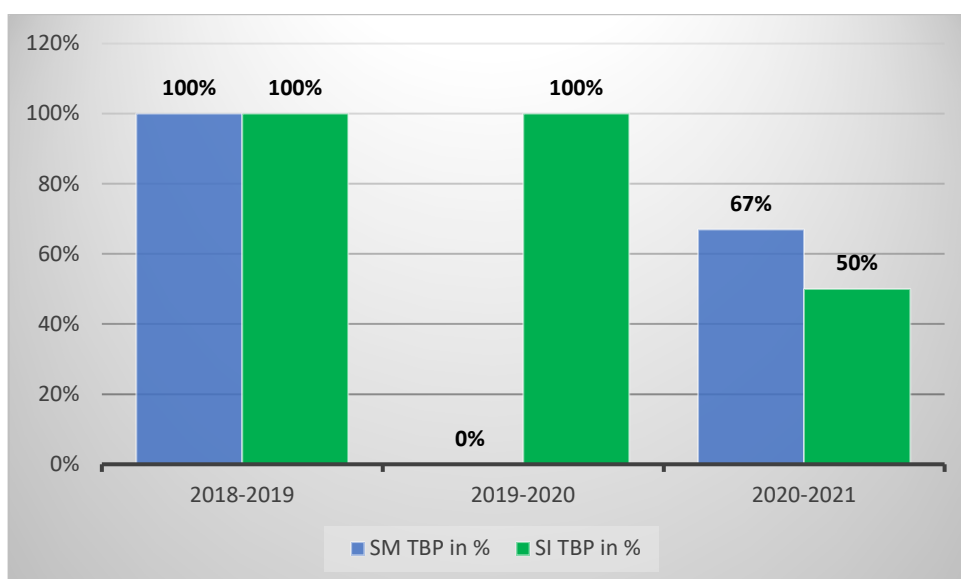
Figuur 7.2 Aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP ho

Tabel 7.2 Aantal meldingen seksueel geweld, aandeel TBP ho

Schooljaar	Seksueel misbruik (SM)	SM aandeel TBP	Seksuele intimidatie (SI)	SI aandeel TBP
2018/2019	1	1	1	1
2019/2020	0	0	3	3
2020/2021	3	2	2	1

Figuur 7.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages ho

Tabel 7.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages ho

Schooljaar	Percentage TBP bij SM	Percentage TBP bij SI
2018/2019	100 procent	100 procent
2019/2020	0 procent	100 procent
2020/2021	67 procent	50 procent

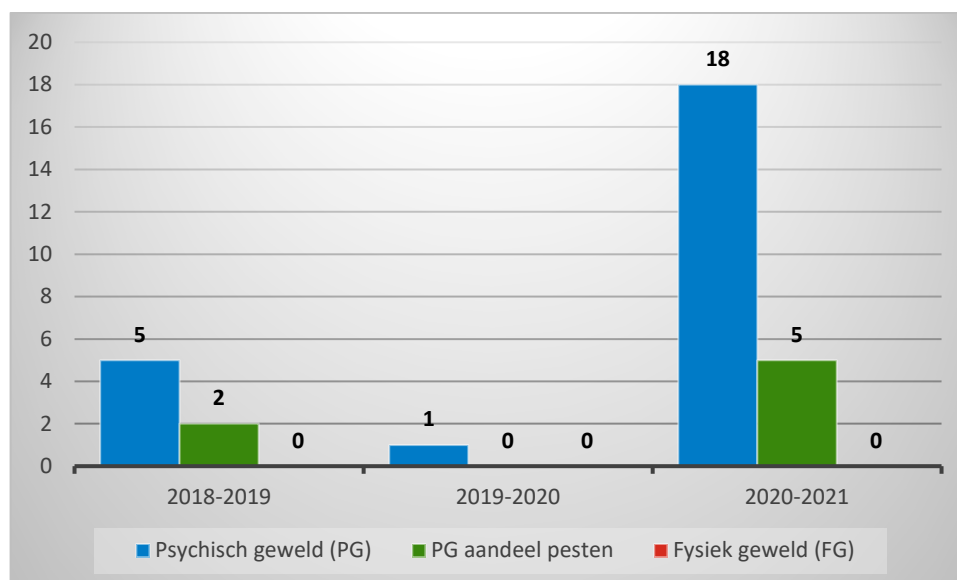
Toelichting:

In het ho geldt er voor klachten van meerderjarige studenten op het gebied van seksuele intimidatie en seksueel misbruik een ander wettelijk kader dan voor minderjarigen. Hiervoor geldt een interne klachtenprocedure. Beschikt een instelling niet over een adequate klachtenregeling of ombudsfunctie dan geldt voor openbare instellingen dat in beginsel de Nationale Ombudsman bevoegd is. Voor de bijzondere instellingen bestaat een dergelijke externe voorziening niet. De (minderjarige) studenten en hun ouders/verzorgers kunnen zich wel beroepen op schending van een gedragscode bij het college van bestuur en/of ze kunnen de interne klachtenprocedure volgen.

Desalniettemin heeft de vertrouwensinspectie 3 meldingen van seksueel misbruik ontvangen. In twee van de drie meldingen was de beklagde een met taken belast persoon.

7.2 Andere vormen van geweld in het hoger onderwijs

Figuur 7.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld ho

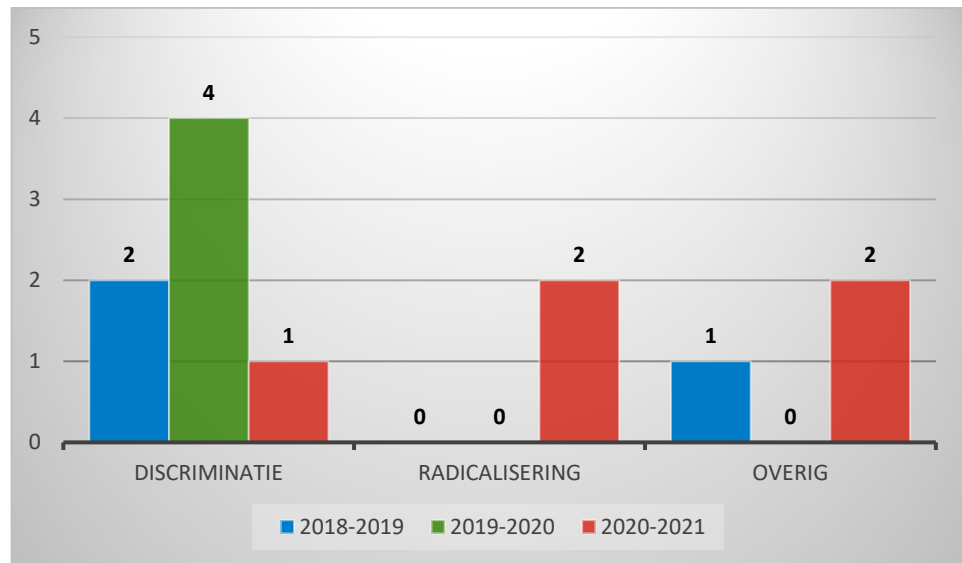
Tabel 7.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld

Schooljaar	Psychisch geweld (PG)	PG aandeel pesten	Fysiek geweld (FG)
2018/2019	5	2	0
2019/2020	1	0	0
2020/2021	18	5	0

Toelichting:

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is veel hoger dan in de vorige twee schooljaren. Het aandeel van de meldingen over pesten is 28 procent (5 van de 18 meldingen). Na pesten worden er relatief vaak meldingen over beledigingen en ongewenst verbaal en non-verbaal gedrag geregistreerd.

Figuur 7.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig ho

Tabel 7.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig ho

Schooljaar	Discriminatie	Radicalisering	Overig
2018/2019	2	0	1
2019/2020	4	0	0
2020/2021	1	2	2

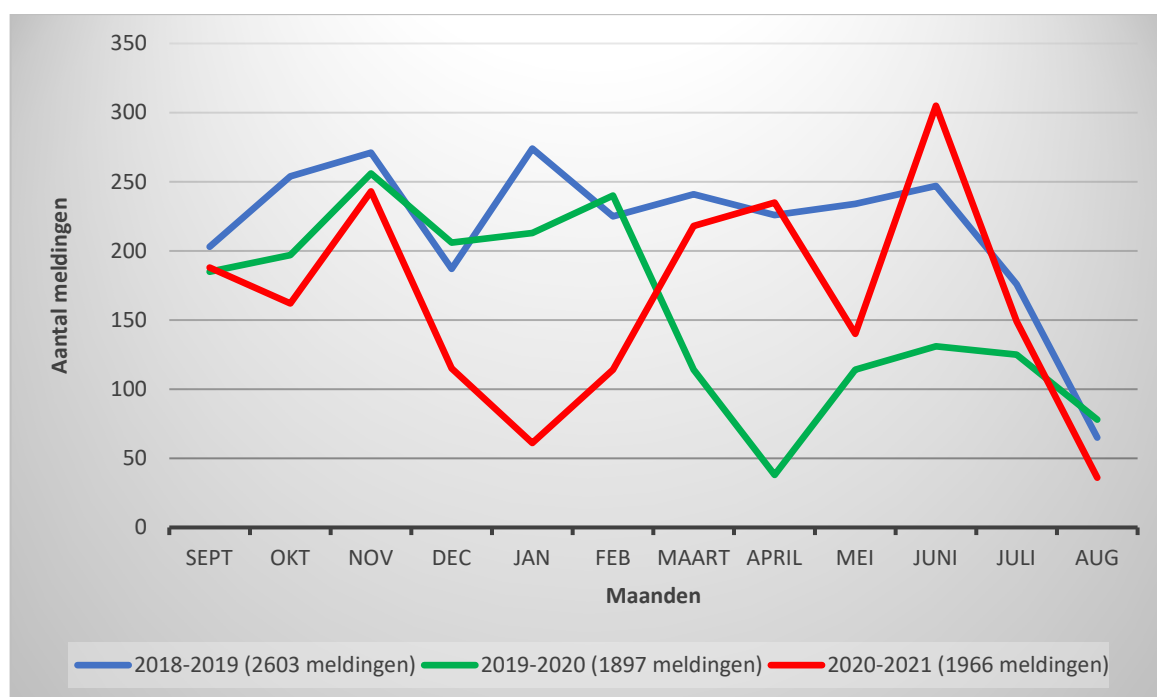
Toelichting:

In schooljaar 2020/2021 zijn er twee meldingen binnengekomen over *radicalisering* van een student.

8 Specifieke situatie door sluiting wegens coronapandemie

In onderstaande figuur en tabel staan het aantal unieke meldingen per maand vermeld, hierin is het effect van de gedeeltelijke schoolsluiting zichtbaar.

Figuur 8.1 Aantal uniek aangemaakt meldingen per schooljaar

Tabel 8.1 Aantal uniek aangemaakte meldingen per schooljaar

Schooljaar	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Tot.
2018/2019	203	254	271	187	274	225	241	226	234	247	247	65	<u>2603</u>
2019/2020	185	197	256	206	213	240	114	38	114	131	131	78	<u>1897</u>
2020/2021	188	162	243	115	61	114	218	235	140	305	305	36	<u>1966</u>

Toelichting:

Deze figuur geeft inzicht in het aantal geregistreerde meldingen per maand en schooljaar. De vertrouwensinspecteurs relateren meldingen die aan elkaar verwant zijn (soortgelijke meldingen over dezelfde instelling van verschillende melders) tot één dossier. De aantallen van deze gerelateerde meldingen zijn in de voorliggende hoofdstukken van deze factsheet gehanteerd. De getallen in bovenstaande grafiek zijn alle uniek geregistreerde dossiers en zijn om die reden hoger dan in de rest van deze factsheet.

In schooljaar 2020/2021 zijn de effecten van de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie in de grafiek zichtbaar vanaf 14 december 2020 t/m 7 juni 2021 voor het primair, voorgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs. Het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs waren tot het nieuwe schooljaar gesloten voor fysiek onderwijs.

9 Meld-, overleg- en aangifteplicht

In het geval van een vermoeden van seksueel misbruik (zedemisdrijf) geldt in een aantal gevallen de meld-, onverwijld overleg- en aangifteplicht. In de verschillende wetsartikelen van de onderwijswetten rond de meld- en overlegplicht in het onderwijs worden drie belangrijke kenmerken van een zedemisdrijf genoemd:

- het moet gaan om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden;
- de dader is een met taken belast persoon (bijvoorbeeld een leraar) van de school of instelling;
- het slachtoffer is een minderjarige leerling/student van de school of instelling.

Voor het begrip zedemisdrijf geldt de definitie uit het Wetboek van strafrecht (Titel XIV: 'misdrijven tegen de zeden'). Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan: een leraar die een seksuele relatie met een minderjarige leerling heeft, een leraar die leerlingen op een ongepaste wijze aanraakt of een leraar die een leerling via sms'jes benadert met als doel het maken van een seksueel contact ('grooming'). Dit zijn allemaal strafbare feiten.

Meldplicht bij kennis van zedemisdrijf

Als een medewerker op enigerlei wijze bekend is geworden met een mogelijk zedemisdrijf met kenmerken zoals die hierboven zijn beschreven, moet hij of zij dit onverwijld melden bij het schoolbestuur, dit heet de meldplicht. Het is niet voldoende om een tussenpersoon te informeren, zoals bijvoorbeeld een lid van de schoolleiding of een vertrouwenspersoon.

De meldplicht geldt voor alle met taken belaste personen op een school of instelling. Zelfs voor interne vertrouwenspersonen die binnen hun functie informatie krijgen over mogelijk zedemisdrijf. Geen enkele medewerker kan zich in dit soort gevallen beroepen op de geheimhoudingsplicht, tenzij er sprake is van een medisch beroepsgeheim.

Overlegplicht schoolbestuur met vertrouwensinspecteur

Als een bevoegd gezag van een school (het schoolbestuur) of instelling op enigerlei wijze bekend is geworden met een mogelijk zedemisdrijf met de kenmerken zoals eerder beschreven, dan moet zij direct in overleg treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. We noemen dit de (onverwijld) overlegplicht.

De vertrouwensinspecteur stelt in overleg met het schoolbestuur vast of er op grond van de op dat moment bekende feiten, sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.

Aangifteplicht

Als er door schoolbestuur en vertrouwensinspecteur gezamenlijk of alleen door de vertrouwensinspecteur geconcludeerd wordt dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrijf, dan is het schoolbestuur verplicht hiervan direct aangifte te doen bij de politie.

Zelfs als de betrokkenen hierover hun bedenkingen hebben. Het schoolbestuur informeert de betrokkenen, zowel het slachtoffer als vermeende dader, als tot aangifte wordt overgegaan. Dit is wettelijk voorgeschreven.

Geen aangifteplicht vertrouwensinspecteurs

De vertrouwensinspecteurs zelf zijn vrijgesteld van de verplichting om aangifte te doen van een misdrijf tegen de zeden. Zij zijn wettelijk verplicht geheim te houden wat leerlingen, ouders of personeelsleden van een school hun toevertrouwen ten aanzien van mogelijke zedenmisdrijven, ook naar collega-inspecteurs.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Meldpunt vertrouwensinspecteurs bereikbaar op werkdagen van 8.00 – 17.00 uur:
0900-1113111

Een exemplaar van deze publicatie is te downloaden vanaf de website van de
Inspectie van het Onderwijs: www.onderwijsinspectie.nl.

© Inspectie van het Onderwijs | oktober 2021 (aangepaste versie februari 2022)